

Sygn. akt I C 40/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : **SSO Dorota Stawicka-Moryc**

Protokolant : Robert Purchalak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2013 r. we W.

sprawy z powództwa D. F.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) w K.

o zadośćuczynienie i rentę

I. oddala powództwo;

II. odstępuje od obciążania powoda kosztami procesu.

UZASADNIENIE

Powód D. F. w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – (...) we W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kwoty 109.734 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kwoty 1200 zł miesięcznie, płatnej do dnia 10-go każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki.

Uzasadniając swoje żądanie powód wskazywał, że w dniu 23.11.1998 r. został zatrzymany, a w dniu 24.11.1998 r. zastosowano wobec niego areszt tymczasowy w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z art. 233 k.k. W dniu 15.11.1998 r. powód został postrzelony z pistoletu przez funkcjonariusza (...) w prawe podudzie, a następnie zoperowany w Klinice (...) we W.. Po 10-dniowej hospitalizacji powód został przewieziony do (...) we W. z zaleceniem leczenia opatrunkowego rany postrzałowej i używania kul podczas chodzenia. Z uwagi na stan zdrowia będący wynikiem postrzału, w dniu 23.02.1999r. wobec powoda został uchylony areszt. Po 10 latach trwania procesu karnego, D. F. został prawomocnie uniewinniony od zarzucanego mu czynu. Powód wskazywał, że wystąpił o odszkodowanie w trybie art. 522 k.p.k. za niesłuszne tymczasowe aresztowanie. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził na rzecz powoda wyrokiem z dnia 7.11.2011 r. w sprawie III Ko 263/09 kwotę 14.416 zł tytułem odszkodowania. Powód podnosił, że kwota ta, co zresztą wskazał Sąd w uzasadnieniu wyroku, nie pokrywa całości szkody jaką poniósł, lecz winna być ona dochodzona w procesie cywilnym. Powód podkreślał, że doznał bardzo poważnego urazu nogi, poprzedzonego skomplikowanym zabiegiem chirurgicznym. Warunki, w jakich był leczony nie były dobre, w szpitalu panowała wilgoć, co niewątpliwie wpływało na jego stan psychiczny. W dalszej kolejności powód wyjaśniał, że w dniu 19.06.1999 r. został uznany za niezdolnego do pracy w okresie od listopada 1998 r. do lipca 2000 r. oraz przyznano mu rentę w kwocie 350 zł. W tym czasie powód leczył się prywatnie oraz korzystał z odpłatnej rehabilitacji. Powód wskazywał, że do dnia dzisiejszego nie odzyskał pełnej sprawności nogi, noga jest krótsza i staw nie zgina się należycie. Uzasadniając wysokość dochodzonego roszczenia powód wyjaśniał, że na kwotę 109.734 zł z punktu I. petitum pozwu składają się: zadośćuczynienie w kwocie 85.584 zł (100.000 zł – przyznane przez Sąd Karny zadośćuczynienie w wysokości 14416 zł) oraz kwota 30.000 zł będąca odszkodowaniem za utracone zarobki (jej wyliczenie uwzględnia wypłacaną na rzecz

powoda rentę z ZUS). Jak chodzi natomiast o żądanie zasądzenia od strony pozwanej kwoty 1200 zł miesięcznie powód wskazywał, że od 31.12.2010 r. stracił pracę w (...) sp. z o.o., gdzie był zatrudniony przez okres 10 lat. Jego możliwości zatrudnienia znacznie zmniejszyły się wskutek postrzału co najmniej o kwotę 1200 zł, której domaga się zasądzenia tytułem należnej renty.

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2012 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu ustalił, że jednostką organizacyjną Skarbu Państwa, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, jest (...)w K.w miejsce (...)we W..

W odpowiedzi na pozew, Skarb Państwa – (...)w K., zastępowany przez (...) (k.115), wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W pierwszej kolejności strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powoda. Strona pozwana podkreślała, że w momencie, w którym doszło do zdarzenia, zastosowanie znajduje obecnie nieobowiązujący już art. art. 442 k.c., który stanowił, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Pozwany podnosił, że niewątpliwie powód z uwagi na charakter doznanego uszczerbku już tego samego dnia, w którym został postrzelony zdawał sobie sprawę z powstania szkody. Sam fakt, iż wyrokiem z dnia 7.11.2011 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził na rzecz powoda kwotę 14.416 zł, zdaniem strony pozwanej, nie doprowadził do przerwania biegu przedawnienia roszczeń powoda, albowiem zasądzona w tamtym postępowaniu kwota stanowiła odszkodowanie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie. W tym zaś postępowaniu roszczenia powoda wiążą się z zupełnie inną podstawą faktyczną – postrzeleniem jego osoby przez funkcjonariusza (...). W ocenie pozwanej zatem roszczenia powoda w zakresie objętym niniejszym postępowaniem przedawniły się w listopadzie 2001 r., a w każdym zaś wypadku w listopadzie 2008 r. Natomiast wszelkie roszczenia, których podstawą faktyczną jest tymczasowe aresztowanie objęte są powagą rzeczy osądzonej. W ocenie pozwanego, nie może on odpowiadać za sam fakt aresztowania powoda, przebieg postępowania karnego toczącego się przeciwko D. F. oraz warunki panujące w areszcie, czy w szpitalu. Odnosząc się merytorycznie do roszczeń powoda strona pozwana zarzuciła, iż powód nie wykazał żadnej z koniecznych przesłanek, warunkujących powstanie odpowiedzialności Skarbu Państwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód D. F. w dniu 15 listopada 1998 r. został postrzelony w prawe podudzie przez funkcjonariusza (...). Po zdarzeniu powód został przewieziony do Kliniki (...)we W., gdzie wykonano u niego zabieg operacyjny, polegający na usunięciu kuli z nogi oraz zespoleniu kości drutami. Po dziesięciodniowej hospitalizacji, powód został przetransportowany na Oddział (...)w (...) we W., gdzie poddano go dalszemu leczeniu i rehabilitacji.

W dniu 24 listopada 1998 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej zastosował wobec D. F. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy. Z uwagi na stan zdrowia powoda oraz konieczność podjęcia specjalistycznego leczenia, w dniu 23 lutego 1999 roku uchylono wobec powoda tymczasowe aresztowanie.

/dowód: opinia biegłych w aktach sprawy II Ko 263/09 k. 90-95, przesłuchanie powoda e-protokół rozprawy z dnia 9.04.2013 r. od 00:17:07: 00:31:44/

Na skutek złożonego przez powoda zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, toczyło się w Prokuraturze Rejonowej dla Wrocławia – Fabrycznej śledztwo w sprawie przekroczenia w dniu 15 listopada 1998 r. uprawnień przez funkcjonariusza (...) wobec D. F., poprzez użycie broni palnej i spowodowanie u niego obrażeń w postaci rany postrzałowej podudzia prawego. W toku postępowania przesłuchano w charakterze świadka policjanta, który bezpośrednio postrzelił powoda. Postanowieniem z dnia 28.06.1999 r. śledztwo zostało umorzone wobec braku cech przestępstwa.

/dowód: postanowienie o umorzeniu śledztwa z dnia 28.06.1999 r. k. 133-135, przesłuchanie powoda e-protokół rozprawy z dnia 9.04.2013 r. od 00:17:07: 00:31:44/

Wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 27 stycznia 2005 r. w sprawie o sygn. III K 379/02 D. F. został uniewinniony od zarzucanych mu czynów. Na skutek apelacji złożonej przez prokuratora, Sąd Apelacyjny w dniu 20.05.2005 r. sygn. akt II AKa 123/05 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W dniu 1 grudnia 2008 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej ponownie uniewinnił D. F. od zarzucanych czynów.

/dowód: wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 1.12.2008 r. - w aktach sprawy o sygn. II K 1330/05, przesłuchanie powoda e-protokół rozprawy z dnia 9.04.2013 r. od 00:17:07: 00:31:44/

W dniu 27 listopada 2009 roku powód złożył do Sądu Okręgowego we Wrocławiu Wydziału III Karnego wniosek o odszkodowanie o zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie, domagając się zasądzenia na jego rzecz kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 30.000 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki.

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2011 r., w sprawie III Ko 263/09, Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził na podstawie art. 552 §4 k.p.k. od Skarbu Państwa na rzecz D. F. kwotę 14.416 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie.

/dowód: wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 7.11.2011 r. w sprawie III Ko 263/09, przesłuchanie powoda e-protokół rozprawy z dnia 9.04.2013 r. od 00:17:07: 00:31:44/

W dacie zdarzenia związanego z postrzałem w nogę D. F. miał ukończoną szkołę średnią oraz planował rozpoczęcie studiów. Z uwagi na doznany uraz, tymczasowe aresztowanie oraz wieloletni proces karny powód nie zrealizował jednak swoich planów. Przed wypadkiem powód był osobą sprawną fizycznie, brał czynny udział w szkolnych zawodach sportowych. Obecnie powód nie może uprawiać żadnych sportów, ma ograniczenie zgięcia stawu, prawa noga jest krótsza od lewej. Z tych powodów powód nie może również uzyskać prawa jazdy.

Po wypadku powód miał trudności z poruszaniem się, korzystał z kuli. Warunki, jakich powód odbywał rehabilitację w Szpitalu (...) we W. nie były dobre, brakowało sprzętu do rehabilitacji, osobnych pomieszczeń. Na skutek wydarzeń związanych z postrzałem w nogę oraz tymczasowym aresztowaniem rozpadł się związek powoda z narzeczoną, z którą wiązał plany małżeńskie.

Obecnie powód nie wymaga specjalistycznego leczenia ani rehabilitacji, gdyż stwierdzone u niego zmiany w kończynie mają charakter trwały i nieodwracalny.

/dowód: opinia biegłych w aktach sprawy II Ko 263/09 k. 90-95, zeznania świadka P. C. e-protokół rozprawy z dnia 9.04.2013 r. 00:06:51 do 00:16:21, przesłuchanie powoda e-protokół rozprawy z dnia 9.04.2013 r. od 00:17:07: 00:31:44/

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych we W. z dnia 10 czerwca 1999 roku powód został uznany za niezdolnego do pracy i przyznano mu rentę w wysokości 350 zł, którą pobierał w okresie od listopada 1998 r. do lipca 2010 r. (łącznie 21 miesięcy). Po upływie okresu, na który powodowi przyznano rentę, D. F. podjął zatrudnienie. Ostatnim miejscem pracy powoda była (...) sp. z o.o., gdzie D. F. zatrudniony był na stanowisku kierownika działu za wynagrodzeniem w wysokości ok. 3000 zł. W dniu 31.12.2010 r. umowa o pracę z powodem uległa rozwiązaniu wskutek upływu okresu, na który została zawarta. Obecnie powód jest zarejestrowany w Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna, bez prawa do zasiłku. Powód zamieszkuje wspólnie z matką, która uzyskuje emeryturę w wysokości ok. 850 zł. W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb związanych z utrzymaniem powód korzysta z pomocy członków rodziny.

/dowód: przesłuchanie powoda e-protokół rozprawy z dnia 9.04.2013 r. od 00:17:07: 00:31:44/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód D. F. domagał się zasądzenia od strony pozwanej kwoty 109.734 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania za doznany w dniu 15.11.1998 r. uraz prawej nogi w związku z postrzeleniem go przez funkcjonariusza (...) oraz kwoty 1200 zł miesięcznie, tytułem renty wyrównawczej, płatnej do dnia 10-go każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki.

Ewentualną podstawę prawną odpowiedzialności Skarbu Państwa za roszczenia odszkodowawcze objęte petitum pozwu, zdaniem Sądu stanowi przepis art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162 poz. 1692) – zgodnie z regułą intertemporalną wyrażoną w art. 5 tej ustawy. Jak stanowi art. 417 k.c. w pierwotnym brzmieniu, Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności. W myśl §2 funkcjonariuszami państwowymi w rozumieniu art. 417 k.c. są pracownicy organów władzy, administracji lub gospodarki państwowej. Za funkcjonariuszy państwowych uważa się również osoby, działające na zlecenie tych organów, osoby powołane z wyboru, sędziów i prokuratorów oraz żołnierzy sił zbrojnych.

W toku procesu pozwany Skarb Państwa – (...) w K. podniósł zarzut przedawnienia roszczeń objętych pozwem, wskazując, że roszczenia te przedawniły się w listopadzie 2001 roku, a najpóźniej w listopadzie 2008 roku.

Odnosząc się do powyższego zarzutu na wstępie należy wskazać, że źródłem szkody, której naprawienia domaga się powód w niniejszym procesie, jest zdarzenie, które miało miejsce w dniu 15 listopada 1998 roku, kiedy to powód został postrzelony z pistoletu przez funkcjonariusza (...), wskutek czego doznał wieloodłamowego złamania prawej nogi.

Na mocy ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2007, Nr 80, poz. 538), która weszła w życie 10 sierpnia 2007 r. uchylony został przepis art. 442 k.c., regulujący przedawnienie roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym. Zgodnie z treścią tego przepisu, roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

Stosownie do art. 2 cyt. ustawy zmieniającej do roszczeń, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ k.c. (obecnie obowiązujące).

W ocenie Sądu, uwzględniając datę przedmiotowego zdarzenia, z którego powód wywodzi roszczenia odszkodowawcze przeciwko Skarbowi Państwa, należało uznać, iż do ustalenia okresu przedawnienia tych roszczeń znajduje zastosowanie powołany wyżej art. 442 k.c. Jak już wspomniano, przepis ten wiąże początek biegu przedawnienia z chwilą w której poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Z brzmienia przytoczonej regulacji wynika, że oba te elementy traktowane są przez ustawodawcę kumulatywnie. Jeśli chodzi o pierwszy z nich – dowiedzenie się o szkodzie, w orzecznictwie zwraca się uwagę na to, że wystarczy powzięcie przez poszkodowanego wiadomości o samym zaistnieniu szkody, a nie o jej rozmiarach i trwałości następstw. Każda kolejna szkoda, która ujawnia się dopiero w przyszłości i nie jest następstwem już wcześniej zaistniałego uszczerbku, stanowi podstawę do ustalenia na nowo początku biegu przedawnienia tj. licząc od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o istnieniu takiej szkody (wyrok z dnia 21.07.2004 r., V CSK 687/03, LEX nr 1125295).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy należało stwierdzić, że roszczenia powoda objęte żądaniem pozwu, uległy już przedawnieniu. Zauważyć wypada, że ze względu na okoliczności, w jakich doszło do przedmiotowego zdarzenia, powód już w chwili postrzelenia go przez funkcjonariusza (...) powziął wiadomość

zarówno o szkodzie, jak i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Powód tuż po wypadku został przewieziony do Kliniki (...)we W., gdzie rozpoznano u niego wieloodłamowe złamanie nasady bliższej kości piszczelowej prawej oraz wykonano u niego zabieg operacyjny, polegający na usunięciu kuli z nogi oraz zespoleniu kości drutami. Jednocześnie zauważyć wypada, że w dacie przedmiotowego zdarzenia powód miał wiedzę odnośnie tego, że został on postrzelony przez funkcjonariusza (...), a zatem znał osobę obowiązującą do naprawienia szkody. Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w zeznaniach powoda, który na rozprawie przyznał, że tuż po wypadku złożył do organów ścigania zawiadomienie o popełnieniu przez funkcjonariusza (...)przestępstwa, polegającego na przekroczeniu uprawnień, poprzez użycie broni palnej i spowodowanie u powoda obrażeń w postaci rany postrzałowej podudzia prawego. W następstwie powyższego zawiadomienia prowadzone było śledztwo, w którym przesłuchany został w charakterze świadka (...) który dokonał postrzelenia powoda. Postanowieniem z dnia 28.06.1999 r. śledztwo zostało jednak umorzone wobec braku cech przestępstwa.

Uznając zatem, że już w listopadzie 1998 roku powód dowiedział się zarówno o szkodzie, jak i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, należało stwierdzić, że wywodzone w pozwie roszczenia odszkodowawcze powoda uległy przedawnieniu w listopadzie 2001 roku.

Przedmiotowe powództwo zatem, wobec skutecznie podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia, nie mogło zostać uwzględnione, a zatem bezprzedmiotowe było merytoryczne badanie zasadności zgłoszonych przez powoda roszczeń.

Na marginesie warto nadmienić, że sam fakt wniesienia przez powoda sprawy o zadośćuczynienie i odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, nie może być poczytywany jako okoliczność prowadząca do przerwania biegu przedawnienia roszczeń objętych niniejszym pozwem, w rozumieniu art. 123§1 pkt. 1 k.c., zgodnie którym bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Zgłoszone bowiem do Sądu Karnego roszczenia odszkodowawcze powoda wywodzone były z innej podstawy faktycznej, jaką było niesłuszne tymczasowe aresztowanie. W postępowaniu tym powód nie dochodził od Skarbu Państwa odszkodowania i zadośćuczynienia za negatywne następstwa doznanego urazu, lecz zgłosił żądanie w trybie art. 552 §1 i 4 k.p.k. Sam fakt, iż w tamtym postępowaniu powód powoływał się na podobne okoliczności, jak w niniejszej sprawie, samo przez się nie przesądza oceny co do tożsamości charakteru prawnego obu zgłoszonych roszczeń. Raz jeszcze należy podkreślić, że Sąd źródłem szkody, z której powód formułuje roszczenia w niniejszej sprawie nie jest fakt niesłusznego tymczasowego aresztowania, lecz fakt postrzelenia go przez funkcjonariusza (...). Skoro zatem w rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z innego rodzaju szkodą, aniżeli ta, której naprawienia powód domagał się w sprawie III Ko 263/09, należało przyjąć, że bieg przedawnienia roszczeń dochodzonych w przedmiotowej sprawie należy rozpatrywać niezależnie od tego, czy i kiedy powód wystąpił z roszczeniami odszkodowawczymi przed Sądem Karnym w trybie art. 552 i nast. k.p.c.

Reasumując powyższe, Sąd w całości oddalił powództwo uznając, że wszelkie zgłoszone w pozwie roszczenia uległy przedawnieniu (pkt I. wyroku).

Orzeczenie o kosztach, zawarte w punkcie II. sentencji wyroku wydano na podstawie art. 102 k.p.c., który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W ocenie Sądu w odniesieniu do powoda zachodzą takie szczególne okoliczności, albowiem D. F. jest osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku, pozostającym obecnie na utrzymaniu matki, która uzyskuje dochód w postaci emerytury w kwocie 850 zł. Dodatkowo podnieść należy, że powód z uwagi na stan zdrowia, ma ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia. Uwzględniając zatem trudną sytuację materialną powoda Sąd odstąpił od obciążania go kosztami procesu.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.